

Ophalen en neerhalen (les 2)

"Stand van neerhalen en vlakken met gebogen streken" groep 7/8

Inleiding

De methode " *Schrift*" is **grafo-cognitief**.

Dit houdt in dat de *vaardigheid* van de kinderen wordt geoefend, in samenhang met hun *letterkennis*.

In deze les is vooral de letterkennis het aandachtspunt. Maar ook hun vaardigheid in het waarnemen en uitvoeren wordt geoefend.

Wat de volgorde betreft:

Kennis gaat vooraf aan *waarnemen*.

Waarnemen gaat vooraf aan *uitvoeren* en de bijbehorende *vaardigheid*.

Wat leren de kinderen in deze les

In de vorige les leerden de kinderen kijken naar het *functionele* verschil tussen *op-* en *neerhalen* in letters.

Neerhalen zijn het belangrijkste onderdeel van de letters en moeten evenwijdig worden uitgevoerd.

Nadat de kinderen deze hebben leren *herkennen*, moeten ze hun eigen handschrift kunnen *beoordelen* op dit punt.

Vervolgens moeten ze leren om de evenwijdigheid in hun eigen handschrift te verbeteren.

Er zijn twee soorten neerhaalstreken om evenwijdig te leren plaatsen. De rechte en de gebogen streken.

De rechte streken zijn eenvoudiger evenwijdig te plaatsen dan de gebogen streken.

Ook leren de kinderen de stand van (gesloten) kromme delen te bepalen.

Duur van de les

De les duurt ongeveer drie kwartier, afhankelijk van de omstandigheden.

Materialen

De materialen voor deze les bestaan uit een aantal werkbladen, pen, potlood en liniaal.

Grafo-cognitieve les "Op- en neerhaal-evenwijdigheid, herkennen en markeren" (2^e les)

Onderwerp: *evenwijdigheid neerhalen herkennen en markeren.*

De kinderen hebben in de vorige les geleerd de *neerhalen* van de *ophalen* te onderscheiden. Nu gaan ze leren de *evenwijdigheid* van de neerhalen te beoordelen.

Bij letters gaat het soms om rechte zijkanten (*n, u, i enz.*), soms gebogen zijkanten of streken (*c, e, x*) en soms om een ingesloten vlak (*a enz, o*).

Wat is de stand van deze zijkanten of vlakken? Hoe kun je dat vaststellen?

Met de geleerde kennis gaan de kinderen hun eigen handschrift beoordelen.

Doel

De kinderen leren de stand van een streek of van een (gebogen) vlak herkennen en dit via evenwijdigheid toe passen op hun eigen handschrift.

Materialen:

pen; potlood; liniaal; werkblad

Vorbereiding:

Werkbladen kopiëren; oefeningen maken; teksten op het bord tekenen (afb. 1). Schrijf deze twee woorden op precies dezelfde wijze voorafgaande aan de les op het bord.

Zet de streepjes en hulplijntjes pas in de les als het bord besproken wordt.

Inleiding/oriëntatie

Verwijs naar de vorige les, waarin we de *neerhalen* hebben leren onderscheiden van de *ophalen*.

Die neerhalen hebben een *richting*. Daar gaan we vandaag naar kijken.

-Laat de kinderen een drietal regels¹ schrijven op een *gelineerd* blad papier. Dit kan een multo-blaadje zijn of een blad uit een schrift.

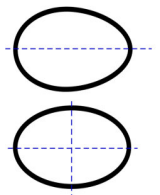
- Leg uit dat dit geschreven stukje zal gebruikt worden voor een handschrift-analyse in de les. (Het kan bijvoorbeeld gaan over wat er vorige keer in de schrijfles is geleerd). Je kunt ook voor het gemak een paar zinnen op bord hebben geschreven.

Info: In deze les hebben we het ook over de *ellips*. Sommigen noemen dit ten onrechte een *ovaal*.

Let op het verschil tussen een *ellips* of een *ovaal*. Afbeelding 2 betreft allemaal ellipsen die in feite twee symmetrieassen hebben, een lengteas en een breedte as die de ellips in twee gelijke helften verdeeld.

Een ovaal heeft maar één symmetrieas, de lengte as, die de ovaal in twee lange, gelijke helften verdeeld.

De ovaal heeft een ei-vorm (ovum = ei), met een puntige en een stompe kant dus.

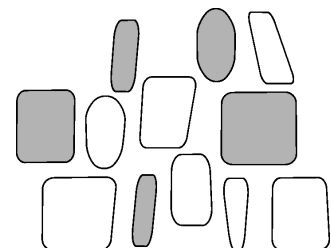

Kern

- Haal nog even het begrip 'neerhaal' op uit de vorige les. Neerhalen zijn belangrijk en moeten daarom evenwijdig geschreven worden. Dan zijn ze nóg beter te lezen.

Probeer met de groep nog even tot een duidelijke formulering van het begrip 'evenwijdig' te komen (in gelijke richting; de afstand is overdwars overal gelijk)

- Laat de kinderen op het werkblad alle vormen die evenwijdige zijkanten hebben inkleuren. (de boven- en onderkanten zijn bij alle figuren al evenwijdig.). Zie hiernaast de oplossing. Vertel dat er **maar vijf goede figuren** met evenwijdige zijkanten aanwezig zijn. Soms is er een heel klein verschil en dan valt het figuur tóch af. Er moet dus heel goed *waargenomen* worden.

¹ Let op: een **regel** is iets anders dan een **zin**. Een *zin* is een taalkundig begrip en hiermee bedoelt men een bij elkaar horende groep woorden die begint met een hoofdletter en eindigt met een punt.

Een *regel* is een typografisch begrip en betekent een rij woorden van de linkermarge tot de rechtermarge.

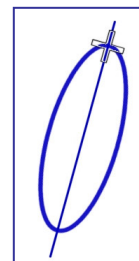
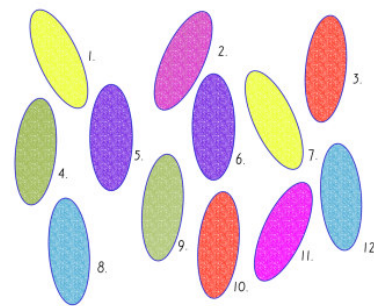
Leer de kinderen dunne, verlengde potloodlijnen trekken langs de zijkanten. Doe dit aanvankelijk met een liniaal.

De kinderen kijken naar de ellipsen op het werkblad (oef. 2)

Vertel dat steeds twee ellipsen dezelfde kleur moet krijgen doordat ze precies in dezelfde stand staan.

Laat de kinderen dit eerst oplossen.

Bespreek na afloop van het kleuren hoe de kinderen wisten dat twee ellipsen bij elkaar hoorden.

Bord

- Bespreek ook het trekken van de lengte-as (verbinding tussen de plaatsen waar de lijn de ellips 'haaks' kruist; in de praktijk en bij het letters analyseren kan het ook een praktische vervanging zijn om *het hoogste met het laagste punt te verbinden*.)

Door middel van een gebogen streepje zijn de gebogen letters te markeren, die eigenlijk rechte letterdelen hadden moeten hebben (zie ill. van het bord hieronder)

- Laat de kinderen nu in illustratie 3 de juiste lijnen trekken (zie bijgaand voorbeeld)

uitwerking opdracht 3

1. En ze moesten boeken lezen
over de geschiedenis.

2. En ze moesten boeken lezen
over de geschiedenis.

3. En ze moesten boeken lezen
over de geschiedenis.

4. En ze moesten boeken lezen
over de geschiedenis.

Volgorde van slecht naar goed:
1.3.4.2

- Laat de kinderen hierna de handschriften onderaan het werkblad (opdr. 4.) analyseren en markeren, zoals het in bijgaand voorbeeld is voorgedaan. De kinderen moeten het streepje *langer* dan de neerhaal zélf maken, dus langer naar boven en beneden, maar wel in dezelfde richting.

Deze streepjes verduidelijken dan de stand van de neerhaal van de letter. Doe dit op bord duidelijk voor.

Met een anderen kleur (bijvoorbeeld rood) kunnen de ellipsvormige letterdelen van een lengteaslijn voorzien worden.

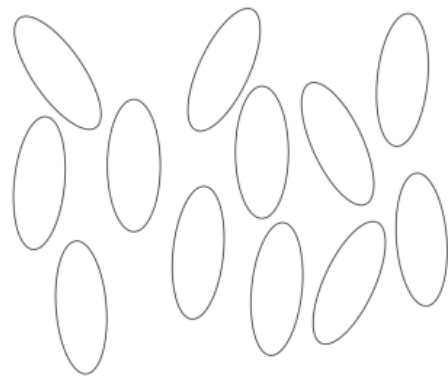
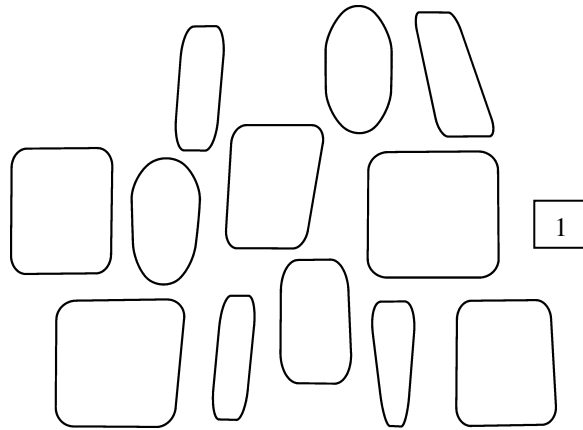
Afsluiting en evaluatie

- Welke van de afgebeelde handschriften vonden de kinderen het slechtst als *evenwijdigheid* het criterium is?

- Laat de kinderen nu hun eigen handschrift van het begin van de les (3 regels) analyseren en (gedeeltelijk) markeren met richtingsstreepjes.

vervolg

Afhankelijk van het resultaat van de groep kun je nu misschien zélf een les ontwerpen, waarbij de kinderen de geleerde kennis en vaardigheid *toepassen* in hun handschrift!

mum mae

3.

En ze moesten boeken lezen
1. over de geschiedenis,

En ze moesten boeken lezen
2. over de geschiedenis

En ze moesten boeken lezen
3. over de geschiedenis,

En ze moesten boeken lezen
4. over de geschiedenis.

4.